

Tue Biering giver os et af de bedste bud på, hvordan man kan lave teater, der er engageret og engagerende

Jeg er ikke forælder til nogen, men Tue Bierings nye teaterforestilling *Mod alle odds* fik mig til at føle, at jeg var. At se stykket med de 22 børn i alderen 10 til 14 år, der gennemspiller de liv, som de statistisk set kan forvente at få med deres forskellige sociale baggrunde, var – forestiller jeg mig – lidt som at overvære sine egne børn spille teater i skolen.

Jeg tog mig selv i at sidde stolt smilende, på nippet til at nikke anerkendende af, hvor modige og brillante, de børn var. Når nogle kludrede en ligegyldig smule i replikkerne eller talte utydeligt og selv kunne høre det, var det, som om hele salen – af hovedsageligt voksne tilskuere – blev én knuget krop, der ikke kunne være i sig selv.

De unge og – undskyld romantikken, men – dejligt uspolerede skuespillere får i sig selv Bierings statistikstykke til at føles som en sær afart af skoleteater. Men det er også forestillingen som sådan, der er noget utilsløret opbyggeligt over: Stykket er, både i meget konkret og mere overført forstand, belærende. Det har næsten noget så forbudt som en morale af socialt sindet og klassekritisk tilsnit. Det er også lidt sentimentalt. Og der er ikke et øje tørt til sidst. Det hele lyder måske som pinagtige ting for et stykke teater at være. Det er det kun i bedste forstand.

Statistisk drama

Kontrasten er skærende mellem Betty Nansen Teatrets gamle guldornamenterede sal og den bare, koldt oplyste scene. Også Karin Gilles skarpe scenografi er der noget bogstaveligt talt skoleagtigt over. De primærfarvede striber, der krydser hinanden og inddeler det kridhvide gulv i kasser af kvadrater, giver både gymnastikssalsforømmelser og minder om matematiktimer.

Skoleagtigt ringer klokker ind og ud til sceneskift som til skoletimer. Og i stykkets første del skoler de 22 børn – der tilsyneladende udgør et statistisk udsnit af den danske befolkning med hensyn til klasse, etnicitet, køn med mere – os da også netop om statistik og social arv. I bedste oplægsstil skiftes de til at føre ordet, de har infoplancher og anbringer illustrativt sig selv i de socialgrupper, de tilhører.

De beskriver sig selv med voksne ord og videnskabelig distance, inddeler sig i grupper – nogle store, nogle små – alt efter hvilken uddannelse og indkomst, deres forældre har, alt efter hvor meget søvn de får, hvor glade de er for at gå i skole, hvor meget de bliver mobbet, hvor meget de ser – og ville ønske, at de så – deres forældre med meget mere. Og så oplyser de os om, hvad alle de ting tilsammen betyder for den fremtid, der ifølge statistiske beregninger venter dem hver især.

Har man set andre forestillinger af Tue Biering, vil man kunne genkende den glidning fra fakta til fiktion, der følger. For herefter »fremskriver«
børnene – eller rettere, de dramatiserer den statistiske fremskrivning af – deres sandsynlige livsforløb: Den, der er blevet mobbet mest, ender som hård soldat med gevær og militærbukser. De fleste får de skæbner, som den statistiske forventning har forudsagt. En enkelt bryder med

Teaterinstruktøren Tue Biering og 22 brillante børn vækker en velgørende ubehagelig forældrefølelse i sit publikum med socialt anfægtet og anfægtende teater, der både oplyser os med statistik og omvender os fra vores skæbnetro på den

Teaterkritik Kizaja Ulrikke Routhe-Mogensen

al social arv og får stor forretnings succes. En fra eliten ender på gaden.

At se børnene gennemspille disse forestillede fremtider – der med en snert af sci-fi også spekulerer i, hvordan arbejde, alder og andet vil ændre sig i fremtiden – er mindre umiddelbart gribende end at høre dem fortælle om deres nutid, selv om det spiller hårdt på den skuffende kontrast mellem det, de drømmer om at blive, og det, de har sandsynlighed for at blive. Men det er det rørende enkle requiem, som fremskrivningen smukt koreograferet ender i, der trækker tårer: En for en rejser børnene sig på skift fra gulvet, de ligger på, og fortæller sagligt, hvor gamle, de bliver, og hvad de dør af, lægger sig igen, rejser sig igen. Som afslutning leveres moralen uden omsvøb: Lyt til os børn. Omskriv fremtiden.

Velgørende voksenmobning

Det er et råt og, selvfølgelig, stærkt manipulerende greb at dramatisere statistisk fremskrivning på den måde.

Det belærer os ikke bare – velgørende – med basal faktuel oplysning: Om at børn fra underklassen og børn af forældre fra andre lande har en minimal sandsynlig-

hed for at klare sig godt, f.eks. Om at dem, der arbejder mest i Danmark, også er dem, der tjener mindst, f.eks. Og om at børnene fra de laveste og højeste indkomstgrupper samtidig forenes af ikke at se deres forældre særligt meget f.eks.

Det er heller ikke bare et greb, der angriber den udbredte, velmente ulyst til, at børn skal tage del i samtalen om de realiteter, der former deres liv og fremtid – som klimaaktivistiske børn over hele verden og de asylaktivistiske børn fra Sjælsmark også udfordrer for tiden.

Det er også vores følelser, Biering iscenesætter med børnenes hundeøjne, kejtede lemmer og spinkle stemmer. Komikken, som der heldigvis er meget af i forestillingen, har en hård kant. Det ventilerer først velgørende, men bliver også ubehageligt, når børnene på skift karikerer deres forældre, der fortæller, hvilke forventninger de har til dem. Det samme, når de kløjes i voksenord, eller når dem, der klarer sig godt, får medaljer hængt om halsen. Der udspiller sig et fint og følsomt øjeblik, da en voksen fra publikum – »jer gamle over 30«, som børnene kalder os – inviteres op på scenen for at fortælle om, hvordan han selv har klarer sig, og give gode råd. Da han straks efter spørges af den ene pige, der interviewer ham, hvilken sandsynlighed han vil vurdere, at der er, for at hun bliver pornoskuespiller, bliver forestillingens milde voksenmobning mindre mild. Men ikke mindre velgørende. Med sin hårde humor undergraver forestillingen nemlig også den latente sentimentalitet, der unægteligt ligger på lur i både dens egen og vores indignation over de statistiske skæbnefortællinger.

Uhyggelig udstilling

Tue Biering har efterhånden fået en del omtale, og hæder også, for at sætte amatører i rollerne som sig selv på scenen: Prostituerede, politikere, internettets voxpopuli, publikum selv. Hans forestillinger er socialt anfægtet – og anfægtende – postdramatik i den forstand, at han laver 'koncepter' for at lade mennesker, der sjældent kommer til orde i samfundet, eller i hvert fald mener, at ingen lytter til dem – som altså eksempelvis prostituerede, politikere og personer med afsindige holdninger eller som i *Mod alle odds*: børnene – komme til orde på scenen. Snarere end han skriver stykker, hvor han lægger sine egne ord i munden på dem.

Bortset fra at det gør han så netop alligevel. Spændingen mellem ucensureret virke-

lighed og fiktion, mellem det tilsyneladende afskrællede, autentiske og det åbenlyst iscenesatte, manipulerede og manipulerende er ligesom i *Mod alle odds* også altid nøje orkestreret. Biering laver ikke bare forestillinger, der sætter amatører på scenen, men iscenesætter også amatørerne som amatører og iscenesætter selve det, at – og lader dem gerne kommentere på at – de er instrueret.

Biering har fået ry af at være provokerende af samme grund. Ikke bare for at lade mere eller mindre populære mennesker føre sig frem som sig selv, men også for, måske, at udstille dem med udspekulerede iscenesættelsesgreb. Ofte og også i *Mod alle odds* er det bare mere ubehageligt, end det er provokerende. Der er noget direkte uhyggeligt ved mennesker, der mekanisk og marionetdukkeagtigt instrueres i at spille sig selv. Og i sidste ende er det de udsagn og fiktioner, der omgiver menneskene og former deres liv og nu i tråd med den generelle tidsånd altså også fremtidige liv, mere end det er menneskene selv, som bliver udstillet og undersøgt.

I *Mod alle odds* er det den blinde »skæbnetro«, som et barn til slut forklarer det direkte, der ligger i vores statistiske forestillinger om fremtiden, der udstilles. Er det provokerende at bruge børn som mundstykker for sådan en pointe? Måske. Men det er jo deres fremtid, som de siger. Først og fremmest er det ubehageligt at se børnene bag statistikkerne. Linjerne, der grafisk inddeler gulvet i de firkantede kasser, gør også mere end at understrege, hvor »kold og kynisk«, statistik er. Firkanten af lysstofrør, der svæver i loftet over børnene, og barnet, der er ikklædt blå heldragt og maske som en ansigtsløs statistisk »tændstikmand«, giver den virtuelle fremtid et oprigtigt uhyggeligt skær.

Det gør *Mod alle odds* til et af de bedste bud på, hvordan man kan lave teater, der er engageret og engagerende, men slet ikke enkelt, i dag: Som skoleteater i fineste forstand med alle de pinagtige og ubehagelige forældrefølelser, det vækker.

kurm@information.dk

'Mod alle odds'. Betty Nansen Teatret/ Fix&Foxy. Koncept og instruktion: Tue Biering. Koreografi og medinstruktion: Freja Rault-Lykkeberg. Til den 2. februar.

Anna Olympia Bøss, Artianne Olivia Søgaard Andersen, Asta Bundgaard Wanscher, Conrad Bengtsson, David Prammann Schrøder, Emma Skov Dahl Christiansen, Falke Lindegaard Hvidtfeldt, Felix Worsøe Alegre, Frederikke Holm Bergendorff, Ida Møller, Isak William Bjerregaard, Jaafar Machal, Kajsa Krogh Larsen, Luka Gry Selander, Michael Basse Theobald, Molly Grand, Nikolai Kristensen, Ronja Emilie Clemens Tillebeck, Samir Abdi Elmi, Thea Hagelskjær Godskesen, Ursula Outzen og Zeraphina Corrie Bendtsen brillere i rollerne som sig selv. Foto: Søren Meisner/ Betty Nansen Teatret

